

В. В. Білоус, доцент кафедри криміналістики Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», кандидат юридичних наук

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУДОЧИНСТВА

Розглянуто значення інформаційної технології як одного з найактуальніших об'єктів інновацій. Проаналізовано міжнародний досвід та визначено напрямки впровадження інформаційних технологій і телекомунікаційних засобів у вітчизняне судочинство.

Рассмотрено значение информационной технологии как одного из наиболее актуальных объектов инноваций. Проанализирован международный опыт и определены направления внедрения информационных технологий и телекоммуникационных средств в отечественное судопроизводство.

Сучасний етап розбудови в Україні соціальної й правової держави характеризується, з одного боку, наявністю великого обсягу законодавчих приписів, декларативно спрямованих на всебічне утвердження основоположних прав і свобод людини, а з другого – системними проблемами забезпечення їхнього фактичного виконання. Основним Законом України встановлено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3). Права і свободи людини і громадянина захищаються судом; кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ч. 1 та 2 ст. 55 Конституції України).

Частиною 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод 1950 р. кожному гарантовано право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку. Як учасниця Міжнародного пакту про громадянські та політичні права Україна зобов'язалася забезпечити будь-якій особі, права й свободи якої, визнані в цьому Пакті, порушено, ефективний засіб правового захисту, навіть тоді, коли це порушення було вчинено особами, що діяли як особи офіційні (пп. «а» п. 3 ст. 2 Пакту), а також гарантувала кожному право при розгляді будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення бути судимим без невинуватої затримки (пп. «с» п. 3 ст. 14 Пакту).

Ефективність сучасних засобів правового захисту загалом і вітчизняної системи судочинства зокрема залишається в Україні

на недостатньо високому рівні, підтвердженням чого слугує той факт, що за кількістю громадян, які вимушені домагатися справедливості в Європейському суді з прав людини, останніми роками наша держава посідає чільне третє місце серед 50 країн – членів Конвенції про права людини. І найбільша кількість звернень громадян України до Європейського суду з прав людини зумовлена саме тяганиною під час судового розгляду¹.

У 2010 р. порівняно з попереднім роком загальний рівень злочинності в Україні зріс на 15 % (з 439,5 тис. до 505,4 тис. зареєстрованих злочинів), а кількість потерпілих від злочинів за цей період зросла на 20,8 % (з 266 тис. до 321,2 тис.)². Згідно зі статистичними даними щодо розгляду справ і матеріалів судами за 2010 р. упродовж того року до місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції надійшло 7,7 млн справ і матеріалів, що на 14,2 % більше, ніж за аналогічний період 2009 р. Таке зростання стало наслідком збільшення обсягу справ, що надходять до судів першої інстанції. При цьому не відбулось і в разі раціонального використання трудових ресурсів в умовах розбудови інформаційного суспільства не відбудеться і в майбутньому зростання кількості працівників органів досудового слідства та суду пропорційне до обсягу справ і матеріалів, що без якомога швидшої інформатизації судочинства ще більше загострює хронічні хвороби вітчизняного правосуддя й засвідчує декларативність права на розгляд справи впродовж розумного строку та низки інших конституційних прав.

Не викликає дискусій твердження про те, що на сьогодні криміналістика є основним провідником досягнень природничих, технічних і гуманітарних наук до сфери судочинства³. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку криміналістики і судової експертизи в Росії та Україні» рекомендувала розглядати криміналістику як одну із базових юридичних наук, що є основою професійних юридичних знань, яка здавна відіграє важливу роль у здійсненні правозастосовної діяльності не тільки у сфері кримінального судочинства, а й в інших видах правозастосування⁴. Одним із головних інноваційних напрямків

¹ Див.: Трибушная Е. Украинцы против Украины / Е. Трибушная // Корреспондент. — 2010. — 26 марта. — С. 26–27.

² Див.: Злочинність зростає // Український тиждень. — 2011. — № 4. — 28 січ.–3 лют. — С. 8–9.

³ Див.: Россинская Е. Р. Современные проблемы криминалистической методики / Е. Р. Россинская // Криміналістика ХХІ століття : матер. міжнар. наук.-практ. конф., 25–26 листоп. 2010 р. — Х. : Право, 2010. — С. 795.

⁴ Див.: Рекомендации Международной научно-практической конференции «Современные тенденции развития криминалистики и судебной экспертизы в России и Украине» // Матер. междунар. науч.-практ. конф. в рамках проекта «Российско-украинские криминалистические чтения на Слобожанщине», 25–26 марта 2011 г. : в 2 т. — Белгород : Изд-во БелГУ, 2011.

криміналістичного забезпечення діяльності правоохоронних і судових органів є розроблення та використання новітньої криміналістичної техніки, науково-технічних засобів і сучасних інформаційних технологій¹.

Глибинному науковому дослідженню загальнотеоретичних основ інновацій, їхньої сутності, ознак і класифікації присвячено монографічне дослідження О. Е. Сімсон «Інноваційне і креативне право: право знань і творчості», де як один із основних об'єктів інновацій розглядається інформаційна технологія². А створення, розвиток і використання інформаційних технологій відповідно до законодавчих приписів визнано основою інформатизації, однією з її базових категорій.

Визнання значної ролі інформаційних технологій відбулося ще 1999 р. з підписанням Радою Європи Декларації про європейську політику в галузі нових інформаційних технологій. Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства, прийнята країнами «Великої вісімки» 22 липня 2000 р., закріпила погляд на інформаційно-комунікаційні технології як на один із найбільш важливих чинників, що впливають на формування суспільства XXI століття.

Як підкреслюється в Декларації «До інформаційного суспільства: принципи, стратегія та пріоритети», прийнятій 9 листопада 2002 р. Загальноєвропейською конференцією в Бухаресті з підготовки Всесвітньої зустрічі на вищому рівні (Бухарестська декларація), повномасштабне використання нових можливостей, які створюються інформаційними й комунікаційними технологіями, їхнє сполучення з традиційними носіями інформації, а також адекватне розв'язання проблеми розриву у використанні цифрових технологій повинні стати важливими компонентами будь-якої стратегії, чи то національної, чи то міжнародної, спрямованої на досягнення цілей розвитку, поставлених у Декларації Тисячоліття, затвердженій резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 8 вересня 2000 р.

Підсумком проведення першого етапу Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства, що відбулася в Женеві 10–12 грудня 2003 р., стала Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті», у якій була відзначена ключова роль інформаційних і комунікаційних технологій на шляху формування інформаційного суспільства.

Указом Президента України «Про першочергові завдання

¹ Див.: Борисов В. Актуальні проблеми розвитку юридичної науки у галузі боротьби зі злочинністю / В. Борисов, В. Зеленецький // Вісн. Акад. правов. наук України. — 2003. — № 2(33), 3(34). — С. 775–776.

² Див.: Сімсон О. Е. Інноваційне і креативне право: право знань і творчості : монографія / О. Е. Сімсон. — К. : Видав. Дім «Ін Юре», 2006. — С. 43.

щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» від 20 жовтня 2005 р. № 1497/2005 встановлено, що розвиток в Україні інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційних технологій в усіх сферах суспільного життя, діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним із пріоритетних напрямів державної політики. Постановою Верховної Ради України від 1 грудня 2005 р. № 3175 затверджено Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні, де однією з основних стратегічних цілей розвитку названо прискорення впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя.

Той факт, що роль інформаційних технологій у житті сучасного людства важко переоцінити, а в довготривалій перспективі вона й надалі тільки зростатиме, підтверджується тим, що в першій десятці найдорожчих торговельних марок світу домінують виробники сучасних інформаційних технологій: IBM (вартістю 69,9 млрд дол. США, програмне забезпечення, бізнес-процеси, 2-ге місце); Microsoft (вартістю 59,1 млрд дол. США, програмне забезпечення, 3-тє місце); Google (вартістю 55,3 млрд дол. США, Інтернет-сервіс, 4-те місце); General Electric (вартістю 42,8 млрд дол. США, багатогалузева корпорація, 5-те місце); Intel (вартістю 35,2 млрд дол. США, електроніка, 7-ме місце); Apple (вартістю 33,5 млрд дол. США, електроніка, 8-ме місце); Hewlett Packard (вартістю 28,5 млрд дол. США, електроніка, 10-те місце). При цьому до першої п'ятірки світових брендів, що стрімко розвиваються, увійшли відразу чотири торговельні марки лідерів ринку інформаційних технологій: Apple (за рік перемістилася з 17-го на 8-ме місце, динаміка зростання вартості бренду склала 58 %); Amazon (Інтернет-сервіс, піднялася з 36-го на 26-те місце, динаміка зростання вартості бренду – 32 %); Google (посідає стабільне 4-те місце, динаміка зростання вартості бренду – 27 %); Samsung (електроніка, піднялася з 19-го на 17-те місце, динаміка зростання вартості бренду – 20 %)¹.

На нашу думку, підвищенню якості й доступності правосуддя та своєчасному захисту конституційних прав і свобод громадян України сприятимуть передусім втілення в реальність концептуальних положень Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР, Концепції Національної програми інформатизації, схваленої Законом України від 4 лютого 1998 р. № 75/98-ВР, Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 р. № 537-V та широкомас-

¹ Див.: Золотые марки // Корреспондент. — 2011. — 14 окт. — С. 9.

штабна інформатизація вітчизняного судочинства на підґрунті всебічного впровадження новітніх інформаційних технологій.

У Законі України «Про Національну програму інформатизації» та Концепції Національної програми інформатизації *інформатизацію* визначено як сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, спрямованих на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, побудованих на основі застосування сучасної обчислювальної й комунікаційної техніки.

Слід відзначити, що протягом останніх років у деяких провідних країн світу (Австрія, Велика Британія, Італія, Канада, Німеччина, США та ін.) активно впроваджується в практику електронне (віртуальне) судочинство, засноване на всебічному використанні в процесі відправлення правосуддя сучасних інформаційних технологій і засобів телекомунікацій. В Україні ж інформатизація судочинства поки що зводиться тільки до автоматичного розподілу судових справ, вибіркового фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувальних технічних засобів, автоматизованої системи документообігу, функціонування якої до сьогодні не виведено на пік потужності, та окремих випадків віртуального процесу з використанням відеоконференцз'язку, які, по суті, стали додатковими стосовно традиційних процедур взаємодії суду й учасників судового процесу.

Натомість, упровадження справжнього електронного (віртуального) судочинства передбачає побудову широко розгалуженої системи фіксації не тільки судових процесів, а й способів комунікації учасників судочинства, проведення дистанційного розгляду судових справ, інтегроване функціонування банку даних справ і судових рішень та інших автоматизованих банків даних (АБД), автоматизованих інформаційно-пошукових систем (АПС), автоматизованих робочих місць (АРМ) судді, помічника судді, слідчого, експерта, програмно-апаратних комплексів (ПАК), програмно-технічних комплексів (ПТК), систем автоматизованого прийняття рішень (АПР), систем підтримки прийняття рішення (СППР) та систем підтримки судової експертизи (СПСЕ), автоматичного формування статистичної звітності про діяльність судів, розподілу навантаження на суддів тощо.

Міжнародний досвід вимагає докорінної модернізації процедури судочинства на основі новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій. Ще у травні 2000 р. в Кембриджі (Велика Британія) відбувся черговий (XIV) Колоквіум Ради Європи, присвячений сучасним комунікаційним технологіям у правовій

сфері. Зокрема, було розглянуто рекомендації Комітету експертів з питань автоматизації процедури судочинства¹. Розробники документа на основі вивчення світового досвіду рекомендували державам-учасницям Ради Європи запроваджувати інформаційні технології на всіх стадіях судочинства, у тому числі в інтерактивному режимі за допомогою телемостів та інших сучасних засобів телекомунікацій. З цією метою було запропоновано обладнати відповідними електронними засобами зали судового засідання, органи досудового слідства, ізолятори тимчасового утримання, адвокатські контори тощо. У Конвенції ООН від 2000 р. було погоджено принципи використання відеозв'язку з питання надання взаємної правової допомоги країнам «Великої вісімки».

У Кишинівській конвенції 2002 р. передбачено можливість використання відеоконференцзв'язку для одержання доказів у кримінальних справах тощо. Використання відеоконференцзв'язку передбачає й підготовлений у 1999–2000 рр. проект Правил процедури й доказування в Міжнародному кримінальному суді². Важливе значення в удосконаленні законодавства у сфері телекомунікацій мають угоди або окремі норми, що стосуються зв'язку, інформатики та інформаційної інфраструктури (наприклад, Будапештська декларація про європейську політику в галузі нових інформаційних технологій 1999 р. та ін.).

Чинний КПК України до системи слідчих і судових дій відносить: затримання і допит підозрюваного (обвинуваченого) (ст. 106, 107, 115, 434); допит свідка (ст. 167–170, 303, 304, 307), потерпілого (ст. 171, 308), обвинуваченого (ст. 143, 438), допит підсудного (ст. 300), експерта (ст. 201, 311); очну ставку (ст. 172, 173, 304); пред'явлення особи для впізнання (ст. 174, 175, 309); обшук, виїмка (ст. 177–188); проведення огляду (ст. 190, 191, ч. 1 ст. 192, ст. 195, 313–315); ексгумацію трупа (ч. 2 ст. 192); проведення освідування (ст. 193, 195); відтворення обстановки і обставин події (ст. 194, 195); призначення експертизи (ст. 196–203, 310, 312); накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку (ст. 187). Значна частина перелічених дій може проводитись і в інтерактивному режимі без втрати їхньої пізнавальної сутності, адже сучасні системи відеозв'язку й телеприсутності здатні забезпечувати багатоточкові (одночасні

¹ Див.: Морозов А. В. Результаты работы XIV Коллоквиума Комитета экспертов Совета Европы по информационным технологиям и праву / А. В. Морозов, И. С. Полопанова // Информатизация правоохранительных систем : IX Междунар. науч. конф., 7–8 июня 2000 г. : сб. тр. — М., 2000. — С. 38–44.

² Див.: Михальчук Т. В. Використання інформації, отриманої телекомунікаційним шляхом, у розслідуванні злочинів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судово-експертиза». — К., 2009. — С. 8.

для декількох учасників) відеовиклики з високою чіткістю передавання відеозображення та здатністю відеокамер змінювати кут нахилу, що дає змогу не тільки забезпечити візуальну присутність відповідного учасника відеоконференції, а й висвітлити процес демонстрації ним письмових і речових доказів¹. Найбільш вагомими із запропонованих науковцями й практиками криміналістичні рекомендації з тактики проведення слідчих і судових дій в інтерактивному (дистанційному) режимі мають бути закріплені в нормах нового КПК України.

Використання технологій відеоконференцзв'язку в судочинстві дозволяє підвищити ефективність використання часу, фінансових і людських ресурсів, збільшити кількість розглянутих справ за певний проміжок часу, скоротити строки розгляду справи. Для практичного судочинства застосування відеоконференцзв'язку як однієї із найбільш затребуваних інформаційних технологій надає такі можливості:

— проведення касаційних судових процесів з використанням відеотехнології для взаємодії суддів, прокурорів і адвокатів, що знаходяться в залі судового процесу з одним чи декількома засудженими в одній або декількох установах пенітенціарної системи в реальному часі;

— допит свідків за програмою їхнього захисту (із зміною голосу та приховуванням очей) за кримінальним або іншим судовим діловодством відповідно до національних і міжнародних правових актів;

— консультації, наради, семінари суддів і співробітників апарату суду з колегами з одного або декількох судів;

— інтерактивне дистанційне навчання співробітників судів загальної юрисдикції й установ Державної пенітенціарної служби України².

Конвенцією Євросоюзу від 2000 р. і Другим додатковим протоколом від 2001 р. передбачено як альтернативний економічно більш вигідний, ніж метод відеоконференцзв'язку, спосіб отримання показань від свідків або експертів – проведення слухання за допомогою телефонної конференції.

Австрія однією з перших країн Європи інкорпорувала такі технології в процесуальне право. Перші кроки щодо впровадження в судочинство телекомунікаційних технологій зробила й Росія, Верховний Суд якої став використовувати телекомунікаційні технології, за допомогою котрих засуджених з будь-якого регіону Російської Федерації може брати участь у судовому розгляді його

¹ Див.: Свобода слова в сети // IT Business week. — С. 34–39; СНГ: кольцо сужается // IT Business week. — С. 60.

² Див.: Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності : навч. посіб. / [В. Г. Іванов, С. М. Іванов, В. В. Карасюк та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Іванова. — Х. : Право, 2010. — С. 134.

касаційної скарги¹. Для цього телекомунікаційною апаратурою обладнано дві зали Верховного Суду та дві спеціальні камери в пересильному СІЗО № 3 м. Москви².

А ЦПК Німеччини, наприклад, надає учасникам процесу можливість участі в судовому засіданні шляхом використання відео та аудіозасобів, електронних документів, вручення й доставлення документів, ознайомлення з матеріалами справи в електронній формі, передбачає огляд електронних документів, трансляцію судового розгляду із залу судового засідання представникам і помічникам сторін, які під час судового розгляду знаходяться в іншому місці. У такому разі зображення й звук транслюються в зал судового засідання та місце знаходження сторін, їхніх представників і адвокатів. Якщо стосовно підготовчих процесуальних документів, доданих до них клопотань, заяв сторін, а також пояснень, висловлювань, висновків та заяв третіх осіб передбачена письмова форма, то достатнім і належним за процесуальним законодавством Німеччини визнається викладення документа в електронній формі, якщо такий документ може бути оброблений судом.

Застосуванню й упровадженню нових комунікаційних технологій значну увагу було приділено при останній новелізації процесуального законодавства Англії. У 1991 р. тут було створено спеціальний Судовий комітет з інформаційних технологій. Уже до кінця 1995 р. Комітет ініціював проведення 25 пілотних проектів з питань сервісу інформаційних технологій у судочинстві. Зокрема, Правила цивільного судочинства 1998 р. Англії передбачили можливість подання до суду документів в електронній формі, упровадження телекомунікацій у судочинство тощо. Відповідно до правила 32.3 PD, Annex 3 RCP суд може дозволити свідку давати показання через відеозв'язок або інші засоби телекомунікацій, зокрема за наявності ризику екстрадиції до іншої держави.

Активні кроки в застосуванні комп'ютерних технологій у судочинстві зроблено в Бельгії, де з 2008 р. діє проект «Фенікс», який передбачає єдину, синхронну та структурну комп'ютеризацію судової системи. У зв'язку з цим Палата представників Бельгії ухвалила закон щодо проведення електронних судових розглядів, який передбачає відповідні зміни в Судовому й Кримінальному процесуальному кодексах Бельгії та прийняття інших підзаконних актів. Аналогічні тенденції відбуваються й в інших країнах.

¹ Див.: Определение Конституционного Суда РФ «По делу о проверке конституционности части второй статьи 335 УПК РСФСР в связи с жалобой гражданина М. П. Баронина» от 10 декабря 1998 г. № 27-П [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://law7.ru/base77/part7/d77ru7220.htm>.

² Див.: *Авербух В.* Из кинозала суда. Рассмотрение дел ускорят мониторы в тюремных камерах / В. Авербух // Известия. — 2000. — 11 июля. — № 126.

Історію становлення вітчизняної правової інформатики в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. висвітлено в роботі М. Швець¹. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Науково-дослідного центру правової інформатики» від 21 червня 2001 р. № 671 створено Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України, основні розробки якого спрямовані на фундаментальні та прикладні дослідження проблем правової інформатики, реалізацію національної програми інформатизації в Україні та Національної програми правової освіти в Україні, зокрема дослідження, розроблення й розвиток інтегрованих систем інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судочинної та правоосвітньої діяльності.

Сучасна парадигма інформатизації судочинства має ґрунтуватися на законодавчому дозволі використання в кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному процесах, а також процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій. Використання цих технологій у судочинстві має бути дозволено при проведенні будь-яких процесуальних дій як в «очному», так і в інтерактивному (дистанційному) режимі з веденням документообігу та діловодства на електронних носіях інформації², з яких для учасників процесу у випадках, передбачених процесуальним законодавством, виготовляються автентичні за змістом матеріально фіксовані копії процесуальних документів.

Розроблення інтегрованої інформаційної системи судочинства, забезпечення всебічного впровадження інформаційних технологій і телекомунікаційних засобів, належна підготовка та перепідготовки суддів і працівників судів у галузі сучасних інформаційних технологій неодмінно призведуть до того, що електронне судочинство порівняно з традиційним більшою мірою гарантуватиме доступ до правосуддя, швидкість розгляду справ судами, сприятиме якості судових рішень, контролю сторін за розглядом справи та економії судових витрат, посилить змагальність і публічність судових процесів.

Електронний формат проведення судового процесу має розв'язати також проблему неефективних процедур офіційних повідомлень і запитів, обміну змагальними документами, керування справою з боку судді тощо. Віртуальне середовище проведення судових

¹ Див.: Швець М. Системна інформатизація в правовій сфері / М. Швець // Вісн. Акад. правов. наук України. — 2003. — № 2(33), 3(34). — С. 779–780.

² Див.: Сегай М. Концептуальні засади інформатизації судочинства / М. Сегай // Вісн. Акад. правов. наук України. — Х., 2000. — № 4(23). — С. 193–200.

процесів має суттєво вплинути й на територіальну юрисдикцію, яка може визначатися місцем учинення тих чи інших правочинів. Використання новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій у судочинстві дасть змогу підвищити ефективність використання часу, фінансових і людських ресурсів, збільшити кількість розглянутих справ, скоротити строки їхнього розгляду. На думку прихильників такого підходу, інформаційні технології в майбутньому стануть фундаментом судової системи, що призведе до радикальних позитивних змін у процесуальному праві та сфері захисту конституційних прав і свобод громадян.

В. І. Алексєйчук, асистент кафедри криміналістики Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», кандидат юридичних наук

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛЮВАННЯ В СЛІДЧІЙ І СУДОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На підставі розгляду структури діяльності слідчого (судді) позначено можливі напрями реалізації моделювання при розслідуванні злочинів і судовому розгляді кримінальних справ. Обґрунтовано потребу в поглибленому аналізі й визначенні шляхів розв'язання проблем моделювання в судовій діяльності.

На основаних рассмотренія структуры деятельности следователя (судьи) обозначены возможные направления реализации моделирования при расследовании преступлений и судебном рассмотрении уголовных дел. Обоснована необходимость углубленного анализа и определения путей решения проблем моделирования в судебной деятельности.

Одним із головних завдань криміналістики є науково-методичне забезпечення діяльності органів і осіб, які здійснюють боротьбу зі злочинністю шляхом виявлення, розслідування, судового розгляду та попередження злочинів, встановлення осіб, що їх учинили, доведення їхньої вини й отримання ними відповідного покарання.

Розслідування злочину, його судовий розгляд за своєю сутністю завжди є пізнанням події минулого, оскільки слідчий (суддя) не має можливості безпосередньо сприймати обставини злочину, його механізм, поведінку учасників тощо. Повнота й правильність такого пізнання забезпечуються шляхом застосування системи різноманітних методів, прийомів, засобів, серед яких важливу роль відіграє моделювання – метод, що дозволяє вивчати явища, предмети, процеси на підставі побудови їхніх моделей (матеріальних зразків чи уявних образів).